

Klimabarometeret

Juni 2011

CONCITO

Indledning

Klimabarometeret er CONCITO's måling af den danske befolknings holdning til klimaet. I februar 2010 publicerede CONCITO første udgave af Klimabarometeret, og siden har undersøgelsen været udgivet hver 4. måned med henblik på at følge udviklingen i danskernes holdning til klimaet over tid. Denne rapport sammenfatter resultaterne af målingen gennemført i juni 2011 og sammenligner med den tidligere måling fra februar 2011.

Selve målingen foretages blandt cirka 1200 repræsentativt udvalgte danskere af et professionelt analysebureau, mens afrapportering foretages af CONCITO i *Klimabarometeret*.

Klimabarometeret tager løbende temperaturen på tre områder:

1. Hvor stor er bevidstheden om den globale opvarmning i den danske befolkning?
2. Hvilke forventninger og ønsker har den danske befolkning til politikerne i forhold til klimaet?
3. Hvordan og hvor meget er den enkelte borger selv parat til at gå for at forebygge den globale opvarmning?

Der stilles hver gang de samme spørgsmål inden for disse tre områder, så man løbende kan følge eventuelle ændringer i holdningen hos befolkningen over tid. Dermed er Klimabarometeret den eneste danske analyse, der over flere år vil afdække befolkningens holdning ud fra identiske baggrundsvariable.

Som udgangspunkt bør der naturligvis tages det generelle forbehold ved enhver form for repræsentativ spørgeskemaundersøgelse, at den netop kun er repræsentativ og derfor vil der altid være en usikkerhed knyttet til besvarelsene. Det er ikke desto mindre håbet, at *Klimabarometeret* kan være med til at øge bevidstheden hos både politikere, erhvervsliv og befolkningen selv om vores holdninger og viden på klimaområdet – og dermed også inspirere til yderligere handling.

Metode

Analyseinstituttet Interresearch a/s har stået for afvikling af undersøgelsen og bearbejdning af data. Dataindsamlingen er foregået via Interresearch Panelet. Panelet er repræsentativt for befolkningen i Danmark. Dataindsamlingen har fundet sted i perioden 6/6 – 10/6 2011. Det elektroniske spørgeskemaværktøj defgo.net® er blevet anvendt til indsamlingen af data.

Efter endt dataindsamling er der rensset ud for de besvarelser, som ej er fulde. I alt har 1.274 deltagere afgivet en fuld besvarelse. Hvor der har været små skævheder i data i forhold til den danske befolkning, er data blevet vejret på variablene køn, alder og postnummer i forhold til tal fra Danmarks Statistik (www.dst.dk). Samtidig er der blevet vejret på valgresultatet fra 2007 (www.valgresultat.dk). Svarmulighederne *Andet parti*, *Stemte ikke*, *Stemte blankt*, *Havde ikke stemmeret* og *Vil ikke svare* har dog vægten 1. Data er repræsentativ på disse variable.

Afrapportering af data er sammenfattet af CONCITO's sekretariat ved projektleder Michael Minter.

Siden sidst

Danskernes ser fortsat med stor alvor på klimaforandringerne, og ønsker i stigende grad mere handling på området fra de politiske partier. Det gælder især den yngre del af befolkningen, hvoraf mange skal stemme for første gang til folketingsvalget i efteråret.

Denne version af Klimabarometeret viser en lille stigning i danskernes opfattelse af klimaforandringernes alvor. 78 % af danskerne anerkender i dag realiteten i klimaforandringerne, hvilket er en stigning med 10 % siden februar-målingen. Samtidig mener 61 % i dag, at den globale opvarmning er menneskeskabt mod 58 % i februar. Finanskrisen og arbejdsløsheden overgår dog fortsat klimaforandringer som de emner, der bekymrer flest danskere allermest.

I denne version af Klimabarometeret har vi set nærmere på danskernes forventninger til de politiske partier og herunder, hvordan de 18-24-åriges forventninger til de politiske partier ser ud i sammenligning med den samlede befolkning. En stor del af disse respondenter vil være førstegangsvælgere ved folketingsvalget i efteråret, og undersøgelsen bekræfter tendensen til, at disse vælgere vægter klimaudfordringen højere end den samlede vælgerskare, når krydset skal sættes i stemmeboksen.

1. Hvad ved danskerne om klimaet?

Konklusion:

Mange danskere er fortsat opmærksomme på klimaforandringernes alvor, og efter et lille fald i februar-målingen er der nu betydeligt flere, der tror på realiteten i klimaforandringerne.

78 % af danskerne tror i dag på realiteten i klimaforandringerne, hvilket er en betydelig stigning i forhold til CONCITO's klimabarometer fra februar 2011, hvor 68 % erklærede sig enige i udsagnet om, at "Den gennemsnitlige temperatur på jorden er stigende".

Andelen af danskere, der mener at klimaforandringerne er menneskeskabte, er også steget en smule. 61 % mener således, at den globale opvarmning er menneskeskabt mod 58 % i september-målingen.

Mange danskere ser fortsat klimaforandringerne som det mest bekymrende emne i vores tid, men der er fortsat flere som mener, at finanskrisen og arbejdsløsheden er mere bekymrende. Det gælder imidlertid ikke de 18-24-årige, hvoraf flest betragter klimaforandringerne som det mest bekymrende emne.

For alle spørgsmål er der fortsat en betydelig variation mellem kvinder og mænd, alder og uddannelse. Generelt er der således større bevidsthed og bekymring om klimaet hos kvinder, unge, vælgere på rød blok samt veluddannede.

Et markant flertal på i alt 78 % af danskerne er helt enige eller enige i, at klimaforandringerne er reelle, mens 19 % er i tvivl og kun 3 % samlet set er decideret uenige eller helt uenige i, at den globale opvarmning er en realitet (Figur 1). Sammenlignet med februar-målingen, er der tale om en markant stigning på 10 % i andelen af enige.

Et flertal af danskerne på i alt 61 % er helt enige eller enige i at klimaforandringerne er menneskeskabte, mens 29 % er i tvivl og 10 % uenige eller helt uenige (Figur 2). Det er en lille stigning af andelen af enige med 3 % sammenlignet med februar-målingen.

Der er fortsat en klar tendens til, at den yngre del af befolkningen er mest overbevist om menneskets betydning for klimaet, mens de ældre borgere er betydeligt mere skeptiske. 67,9 % af de 18-24 årige er således enige eller helt enige i at den globale opvarmning er menneskeskabt, mens kun 48,5 % af danskerne over 60 år deler denne opfattelse.

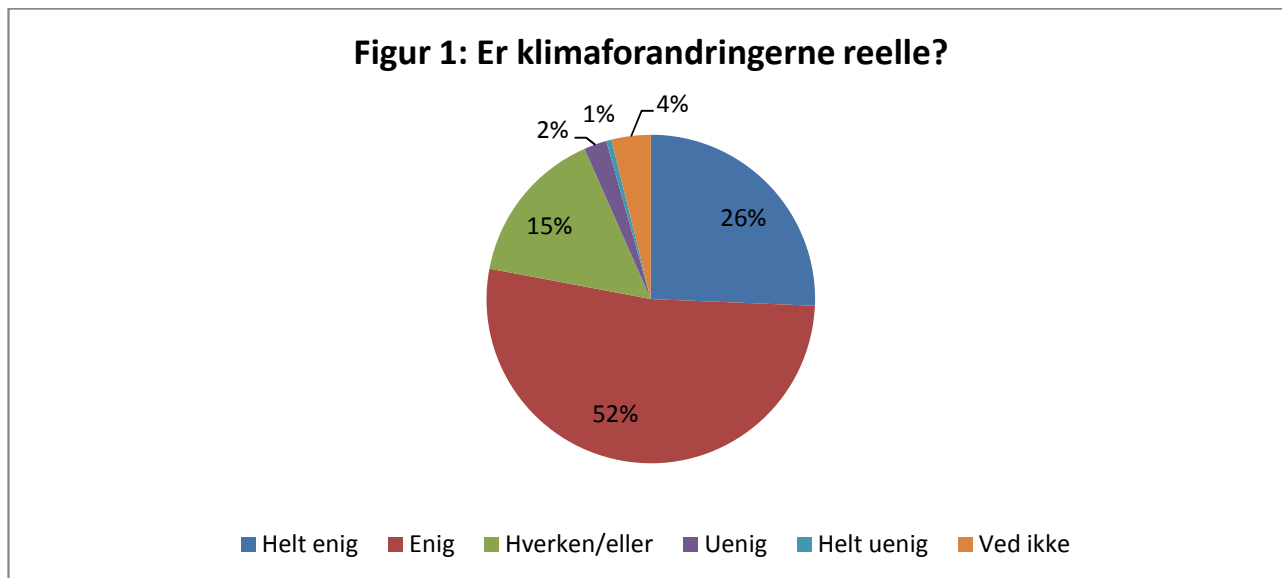
Andelen af danskere, som mener, at klimaforandringerne kan forebygges gennem konkrete handlinger er steget en smule i forhold til sidste måling. 67 % af danskerne mener, at klimaforandringer kan forebygges gennem konkrete handlinger, mens 25 % er i tvivl, og i alt 8 % er uenige eller helt uenige (Figur 3).

Finanskrisen og arbejdsløsheden er fortsat det, der bekymrer danskerne mest, men andelen af danskere, der bekymrer sig mest over klimaforandringerne er steget fra 16 % i februar-målingen til 18,2 % i denne måling (Figur 4).

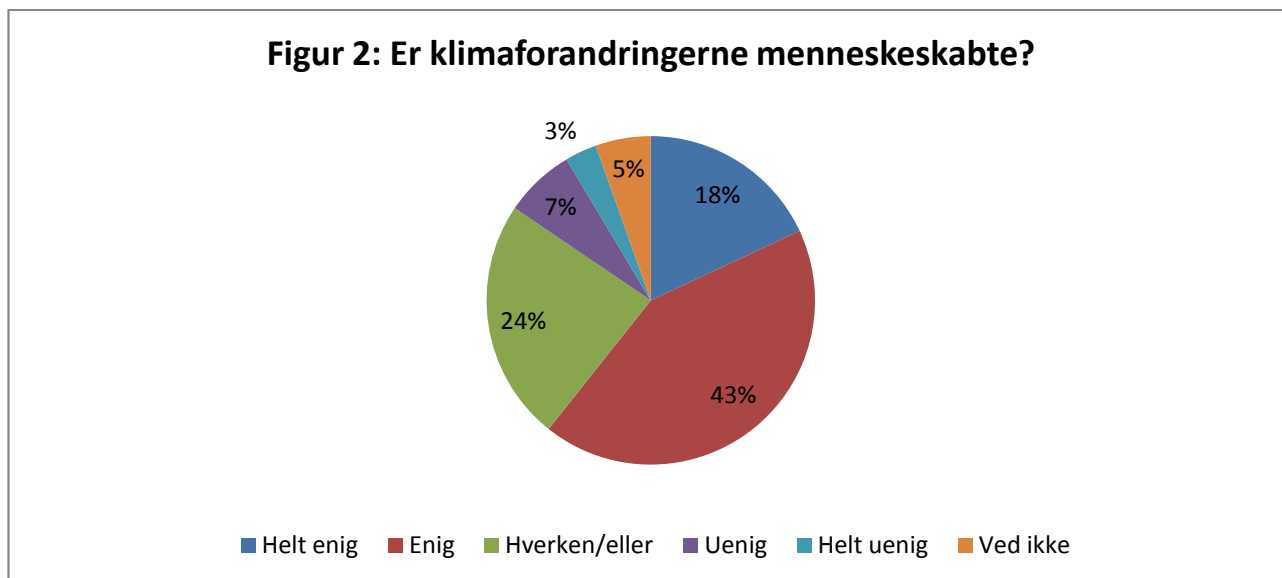
Det er metodisk værd at bemærke, at CONCITO beder deltagerne angive dét tema, der bekymrer dem mest, mens andre undersøgelser ofte beder om at angive alle de områder, der bekymrer folk.

Det betyder således ikke, at kun 18,2 % er bekymrede for klimaforandringerne, men at flere er mere bekymrede for finanskrisen og arbejdsløsheden.

Den yngre del af befolkningen er væsentligt mere bekymrede over klimaforandringerne end den ældre. Hele 22,7 % af de 18-24-årige peger således på klimaforandringerne som det mest bekymrende, hvilket gør emnet til det mest bekymrende i denne aldersgruppe, efterfulgt af arbejdsløshed og finanskrisen (Figur 4b).

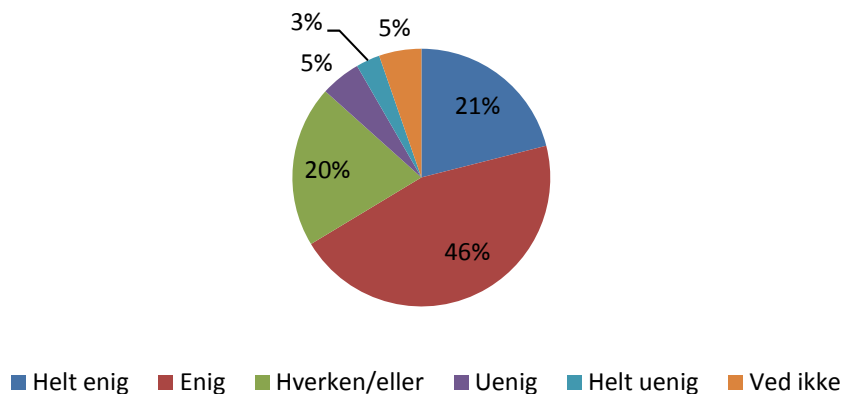

På spørgsmålet: *Hvor enig er du i følgende udsagn?: "Den gennemsnitlige temperatur på jorden er stigende"*.

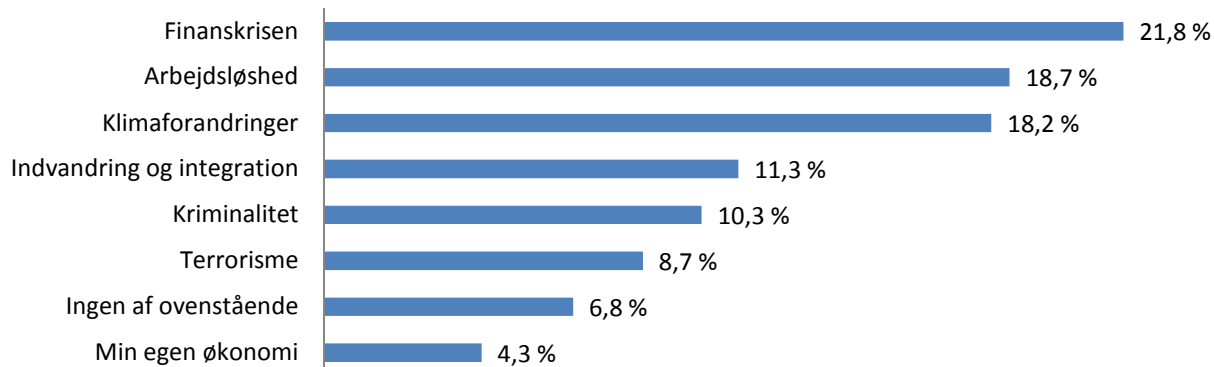
På spørgsmålet: *Hvor enig er du i følgende udsagn?: "Den globale opvarmning er menneskeskabt"*

Figur 3: Kan vi gøre noget?

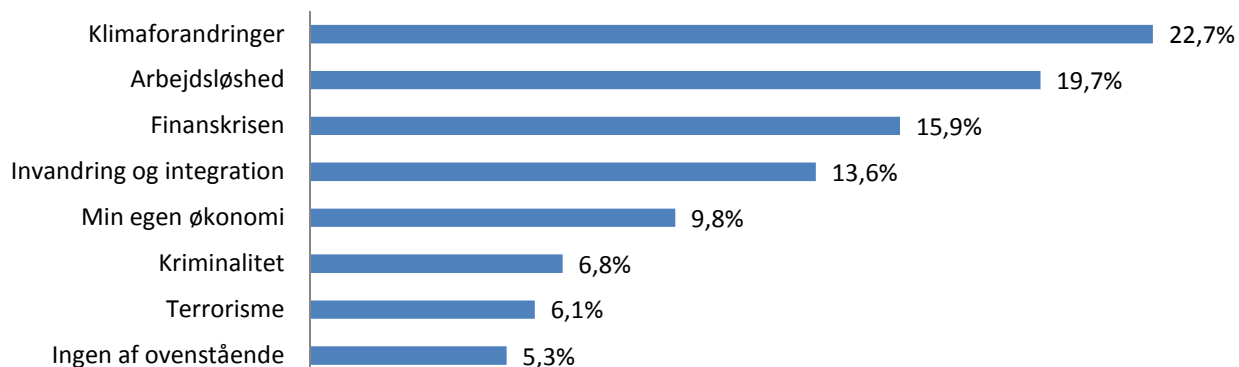

På spørgsmålet: *Hvor enig er du i følgende udsagn?: "Klimaforandringer kan forebygges gennem konkrete handlinger, både individuelt og fælles".*

Figur 4: Hvad bekymrer danskerne mest?

Figur 4b: Hvad bekymrer danskerne mest (18-24-årige)

På spørgsmålet: *"Hvilket af nedenstående emner mener du er det mest bekymrende i vores tid?"*

2. Hvad forventer danskerne af politikerne?

Konklusion:

Danskerne mener fortsat, at ansvaret for at løse klimaforandringerne går på tværs af erhverv, politik og civilsamfund, og at alle tre sektorer har en høj grad af ansvar.

Der er blandt danskerne et udpræget ønske om, at politikerne går i front, og en aktiv klimapolitik er et vigtigt tema for knap 4 ud af 10 vælgere, når de går til valg næste gang. Over halvdelen af de 18-24-årige opfatter klimapolitikken som et vigtigt tema, når de skal stemme.

Knap halvdelen af befolkningen ville ønske, at deres eget parti gjorde mere for at imødegå klimaforandringerne. Oppositionspartierne gør ifølge danskerne generelt mere ved klimaet end regeringspartierne, men det er samtidig også oppositionspartiernes vælgere, der stiller de største krav til deres egne partier om øget handling.

Mange danskere efterspørger mere viden om hvad de selv kan gøre, og der synes fortsat at være et særligt behov for klimarelateret forbrugerinformation.

Næsten halvdelen af danskerne – herunder godt halvdelen af de 18-24-årige - er desuden positivt indstillet over for at øge grønne afgifter mod at sænke indkomstskatten.

Det største ansvar for at gøre noget ved klimaforandringerne ligger ifølge danskerne hos erhvervslivet, mens lidt færre peger på politikerne og igen lidt færre mener, at de selv står med ansvaret (Figur 5). Danskerne er i overvejende grad enige om, at ansvaret går på tværs af politik, erhverv og borgerne selv.

38 % af respondenterne angiver, at klimaforandringerne er et vigtigt tema, når de går til valg næste gang (Figur 6). Dette er en lille stigning i forhold til februar-målingen, og samtidigt et udtryk for, at klimaet står højt på vælgernes dagsorden, selvom flere personligt bliver udsat for arbejdsløshed og andre mere umiddelbare effekter af finanskrisen.

Også i forhold til folketingsvalget lægger den yngre del af befolkningen større vægt på klimaspørgsmålet. Hele 51 % af de 18-24-årige angiver således, at klimaforandringerne er et vigtigt tema, når de går til valg næste gang – mange af dem for første gang (Figur 6b).

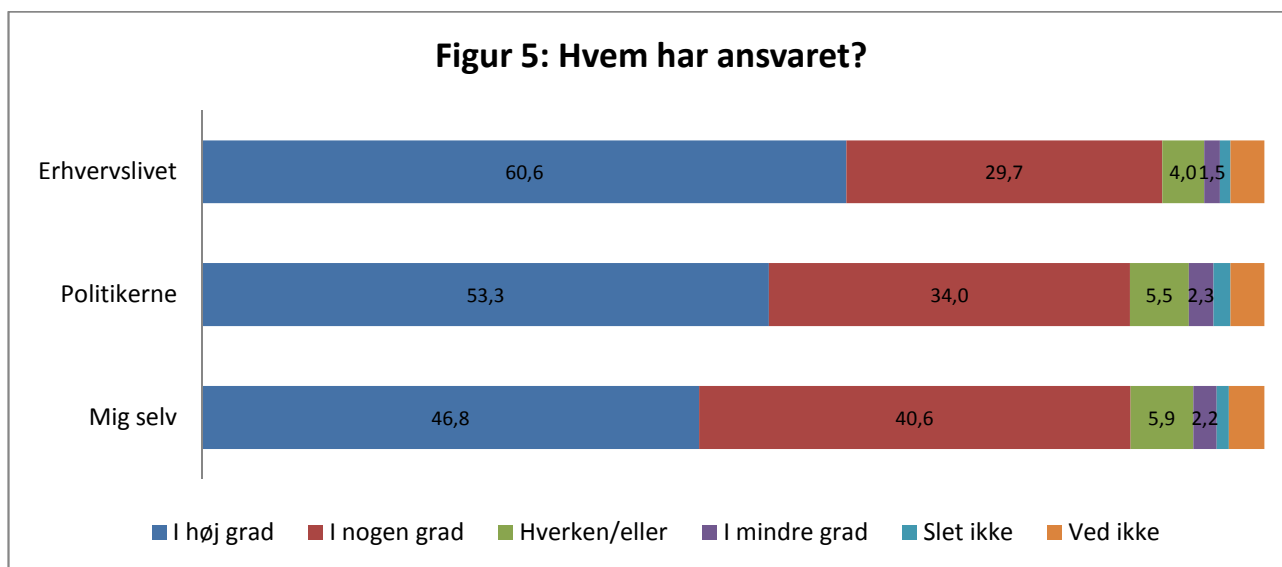
Der er også en klar tendens til, at oppositionens vælgere tillægger klimaet den største betydning. 65 % af Det Radikale Venstres vælgere har således klimaet med i overvejelserne i stemmeboksen, mens det tilsvarende er 58 % hos Enhedslisten, 56 % hos SF, 43 % hos Socialdemokraterne, 31 % hos Kristeligt Folkeparti, 33 % hos de Konservative, 29 % hos Liberal Alliance, 24 % hos Venstre og kun 21 % hos Dansk Folkeparti.

Danskerne vurderer generelt, at oppositionspartierne udviser størst handlekraft på klimaområdet med SF som topscorer. Her vurderer 46 %, at partiet i nogen eller høj grad udviser handlekraft i forhold til klimaet, skarpt forfulgt af Enhedslisten med 45 %, Socialdemokraterne med 42 % og Det Radikale Venstre med 38 %. I denne måling har Enhedslisten overhalet Socialdemokraterne som et mere handlekraftigt parti i forhold til februar-målingen.

Alle de borgerlige ligger omkring 25 % eller derunder, når vælgerne generelt skal vurdere, om de udviser handlekraft i forhold til klimaet. Mest interessant er måske, at cirka en tredjedel af vælgerne ikke føler sig i stand til at vurdere partiernes indsats (Figur 8). Billedet er nogenlunde det samme, når man spørger de 18-24-årige (Figur 8b).

Billedet ændrer sig heller ikke markant, når man ser på, hvordan partiernes egne vælgere vurderer partiets handlekraft i forhold til klimaet. Også her ligger oppositionspartierne i front (Figur 9). Cirka to tredjedele af oppositionens egne vælgere mener, at deres eget parti i nogen eller høj grad udviser handlekraft, mens de borgerlige partiers egne vælgere betragteligt lavere.

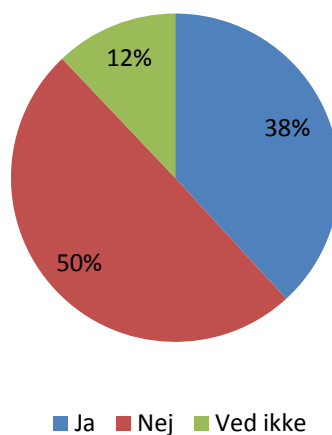
Der er fortsat en tendens til at oppositionspartiernes vælgere har de største ønsker om yderligere handling fra deres eget parti, men billedet er mere blandet end i februar-målingen. 63 % af Det Radikale Venstres vælgere ønsker således øget klimaaktion fra deres parti, mens det tilsvarende er 62 % fra Socialdemokraterne, 61 % fra Liberal Alliance, 61 % fra SF, 50 % fra Venstre, 47 % fra Konservative, 42 % fra Enhedslisten, 39 % fra Dansk Folkeparti og 23 % fra Kristendemokraterne (Figur 10). Det tyder således på, at flere af Enhedslistens vælgere end tidligere mener, at partiet har nået et godt ambitionsniveau for klimapolitikken, mens Liberal Alliances vælgere i stigende grad ønsker, at partiet bliver mere handlekraftigt på klimaområdet.

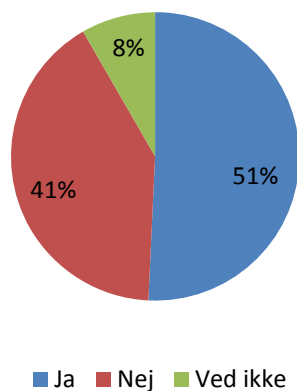
På spørgsmålet: "I hvilken grad har nedenstående ansvaret for at løse klimaproblemerne?"

Figur 6: Er klimapolitik et vigtigt tema for vælgerne?

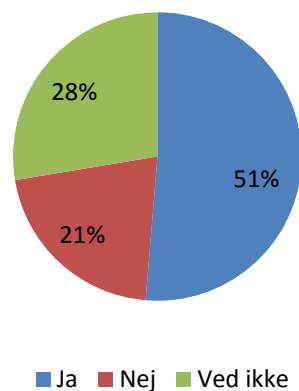

**Figur 6b: Er klimapolitik et vigtigt tema for vælgerne?
(18-24-årige)**

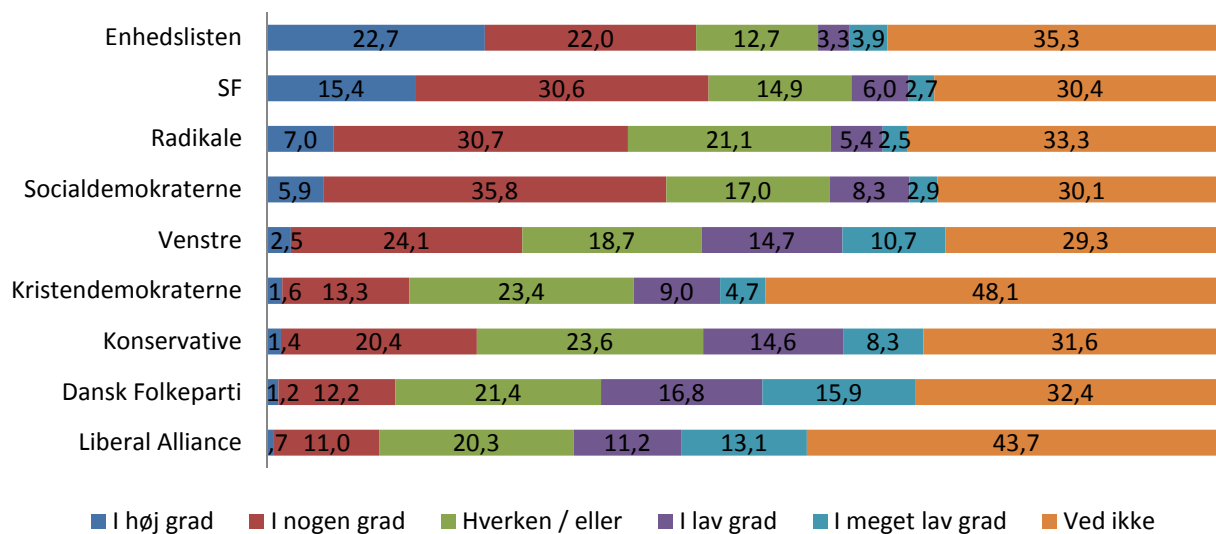
På spørgsmålet: "Er klimapolitik et vigtigt tema for dig, når du skal stemme ved næste folketingsvalg?"

Figur 7: Ønsker vælgerne, at deres parti ville gøre mere for klimaet

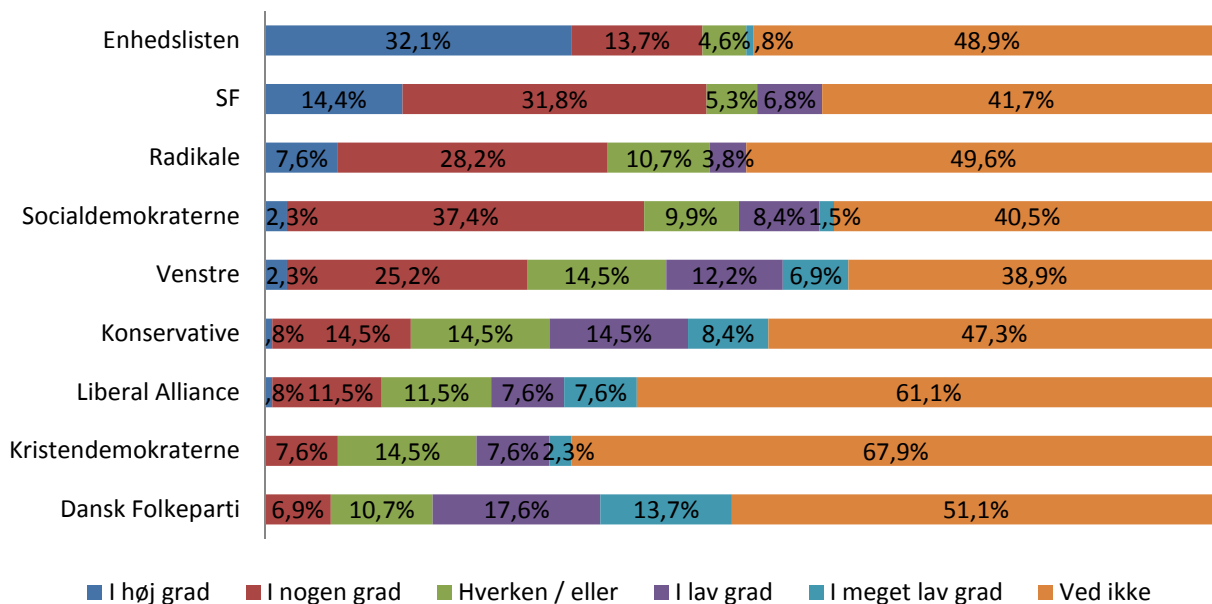

På spørgsmålet: "Ville du ønske, at det parti du stemte på ved sidste valg, gjorde mere for at imødegå klimaforandringerne?"

Figur 8: Hvilke partier udviser mest handlekraft?

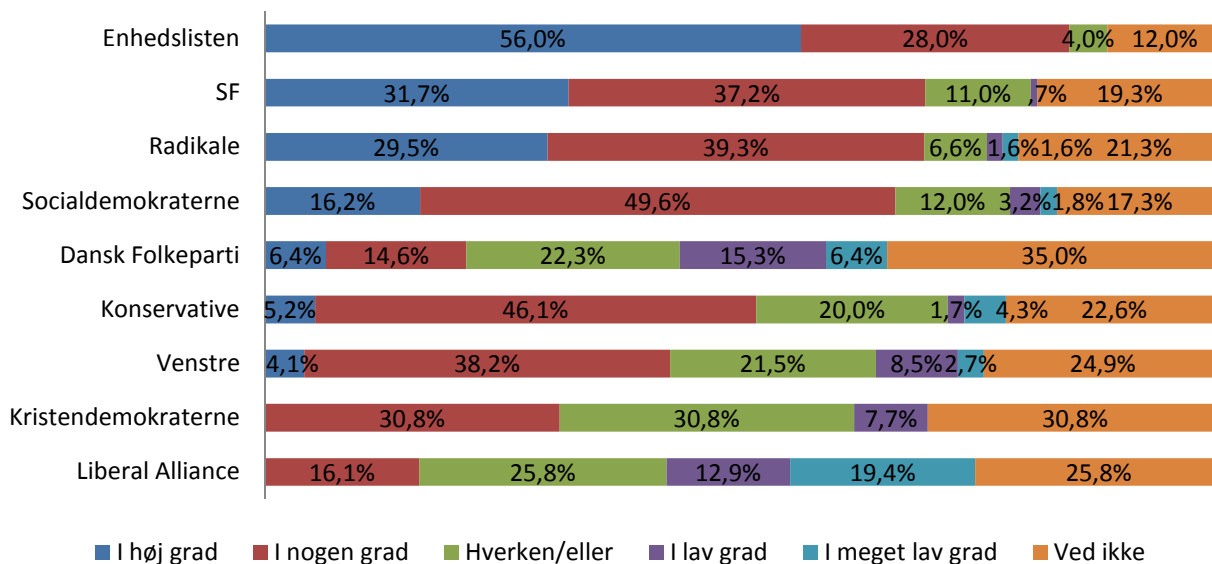

Figur 8b: Hvilke partier udviser mest handlekraft? (18-24-årige)

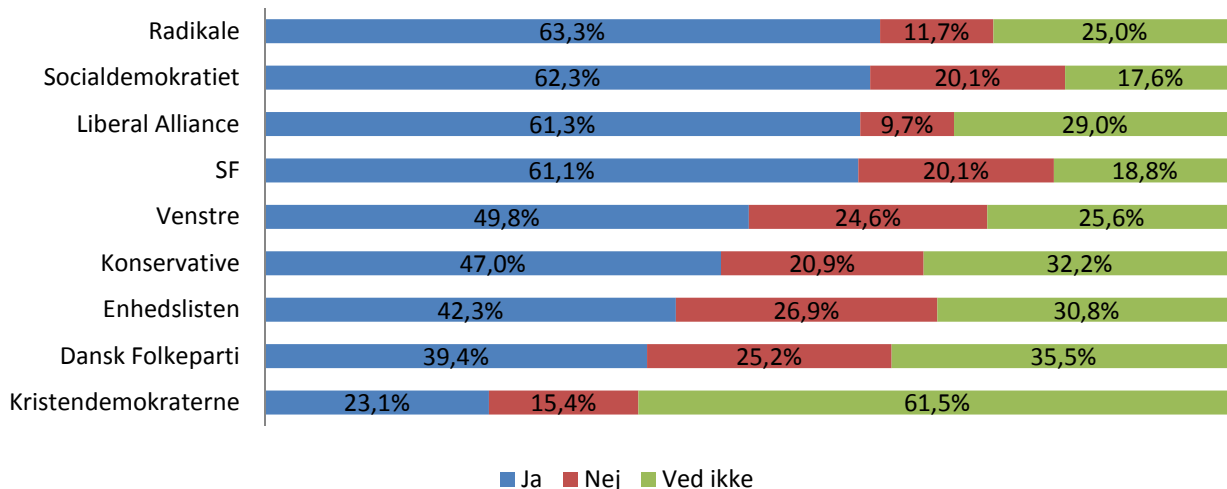
På spørgsmålet: "I hvilken grad udviser partierne handlekraft i forhold til at gøre noget ved klimaforandringerne?"

Figur 9: Partiernes handlekraft ifølge egne vælgere

På spørgsmålet: "I hvilken grad udviser partierne handlekraft i forhold til at gøre noget ved klimaforandringerne?"

Figur 10: Ønske om mere handling fra partiernes egne vælgere

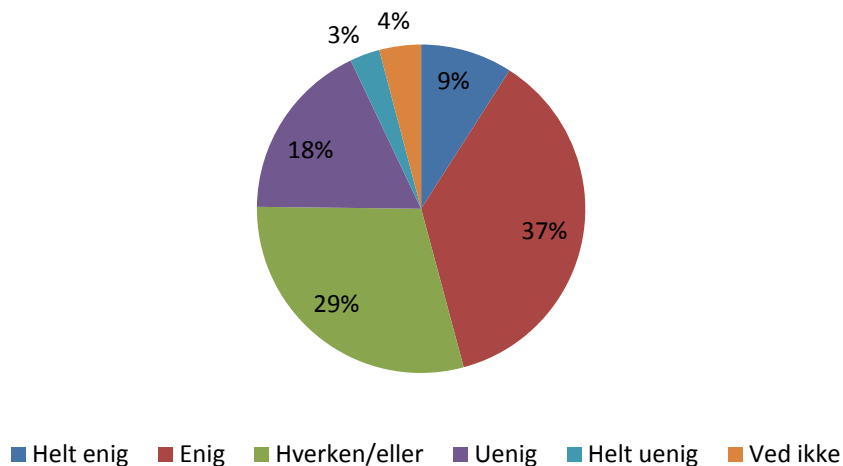
På spørgsmålet: "Ville du ønske, at det parti, du stemte på ved sidste valg, gjorde mere for at imødegå klimaforandringerne?"

Spørger man til danskernes eget vidensgrundlag, mener samlet set 46 % af danskerne, at de har tilstrækkelig viden om, hvordan de selv kan medvirke til at nedbringe klimagasudledningerne, hvilket er en lille stigning siden februar-målingen (Figur 11). Samtidigt ønsker en lidt større andel af danskerne, nemlig 51 %, yderligere information på området (Figur 12).

Der synes at være særlige udfordringer inden for forbrug, hvor danskerne føler sig dårligt klædt på i forhold til at købe klimavenlige produkter. I alt 63 % af danskerne er således helt enige eller enige i, at det er svært at vide hvilke produkter, der er klimavenlige, når de handler ind (Figur 13).

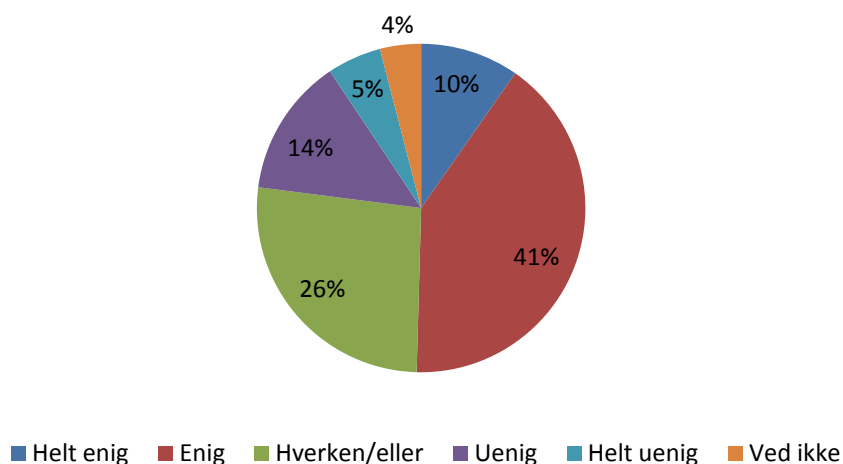
Danskerne er overvejende positivt indstillede over for at indføre flere grønne afgifter mod en tilsvarende sænkning i indkomstskatten. 48 % går således ind for at øge de grønne afgifter mod en tilsvarende sænkning i indkomstskatte, mens 34 % er imod og 18 % er tvivlende (Figur 14). Det er udtryk for en lille stigning i opbakningen til grønne skatter i forhold til februar-målingen. Hele 53 % af de 18-24-årige går ind for en grøn skattereform (Figur 14b)

Figur 11: Har danskerne tilstrækkelig viden?

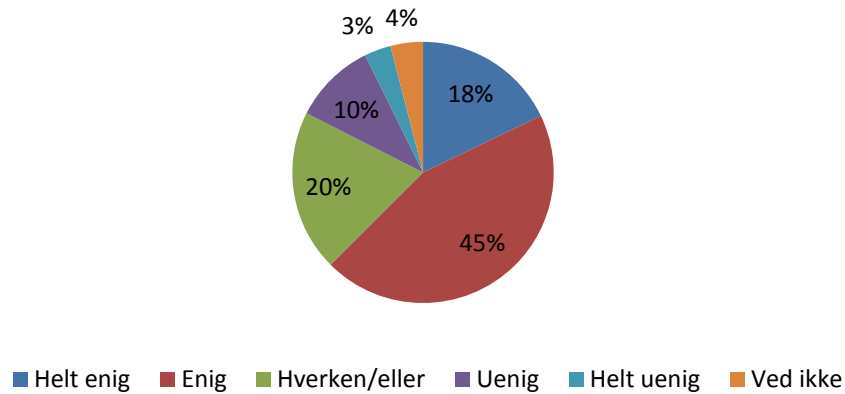
På spørgsmålet: *Hvor enig er du i følgende udsagn? "Jeg har tilstrækkelig viden om, hvordan jeg kan medvirke til at nedbringe klimagasudledningen"*

Figur 12: Ønsker danskerne mere information?

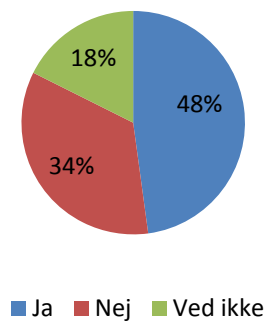
På spørgsmålet: *Hvor enig er du i følgende udsagn? "Jeg ønsker yderligere information om, hvordan jeg kan medvirke til at nedbringe klimagasudledningen"*

Figur 13: Er det svært at købe klimavenligt ind?

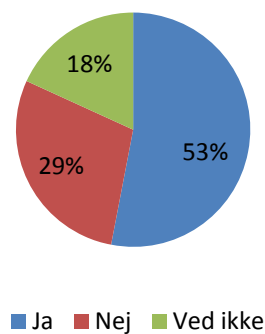

På spørgsmålet: *Hvor enig er du i følgende udsagn? "Det er svært at vide, hvilke produkter der er klimavenlige når jeg handler ind.*

Figur 14: Flere grønne afgifter mod sænkning af indkomstskatten?

Figur 14b: Flere grønne afgifter mod sænkning af indkomstskatten? (18-24-årige)

På spørgsmålet: *"Går du ind for at øge de grønne afgifter mod en tilsvarende sænkning i indkomstskatten?"*

3. Hvor langt er danskerne klar til selv at gå?

Konklusion:

Danskerne er overvejende villige til selv at tage konsekvenserne af den globale opvarmning, og næsten 6 ud af 10 er villige til aktivt at ændre livsstil for at nedbringe deres personlige klimabelastning. Igen er denne andel noget større for de 18-24-årige.

Kun de færreste danskere foretager sig imidlertid noget konkret udelukkende ud fra miljømæssige hensyn. Økonomien er en noget større motivationsfaktor, men de fleste peger på, at det er kombinationen af miljø og økonomi, der udløser handling.

Måske derfor prioriterer danskerne især elsparepærer, A+ mærkede hårde hvidevarer og mindre madspild, der har en tydelig både økonomisk og miljømæssig bundlinjeeffekt, mens der fortsat synes at være lang vej igen før danskerne for alvor prioriterer en række af de andre tiltag, som den enkelte kan gøre for klimaet.

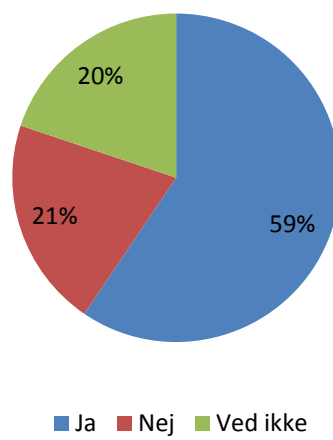
Danskerne er i stor udstrækning villige til selv at handle for at imødegå klimaforandringerne, og 59 % er således ifølge eget udsagn villige til aktivt at ændre livsstil for at nedbringe deres egen klimagasudledning (Figur 15). Igen prioriterer de unge klimaet højere end gennemsnittet. Blandt de 18-24-årige er der således 62 %, der er villige til at ændre livsstil (Figur 15b).

Tendensen bekræftes når man ser nærmere på de konkrete tiltag, som danskerne har gjort. Topscorerne er indkøb af energibesparende produkter, og 73 % af danskerne har således udskiftet traditionelle pærer med elsparepærer, mens 57 % har købt A+ mærkede hårde hvidevarer. Mange har også ændret deres adfærd, og 53 % forsøger således at smide mindre mad ud, mens 47 % forsøger at minimere deres stand-by strømforbrug og 45 % tager kortere bade. Kun 9 % har valgt at tage kollektiv trafik for at nedbringe deres egen klimagasudledning, 13 % køber færre varige forbrugsgoder og 14 % går efter genbrugsvarer (Figur 16).

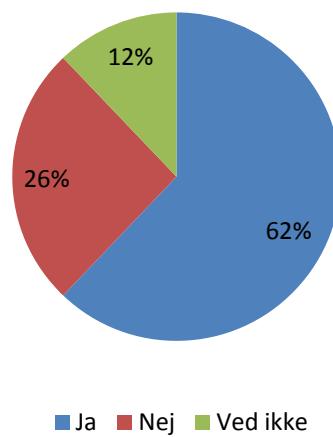
Ser man på hvad danskerne forventer at gøre i fremtiden, er det ligeledes elsparepærer og A+ mærkede hårde hvidevarer der har højeste prioritet, begge med 60 % eller derover (Figur 16).

Det er de færreste, nemlig 10 %, der tager konkrete initiativer ud fra udelukkende miljømæssige hensyn. 35 %, eller mere end fire gange så mange, tager initiativer af økonomiske hensyn, mens en kombination af miljø- og økonomiske hensyn synes at være mest motiverende for danskerne når det handler om selv at gøre noget (Figur 17).

Figur 15: Er danskerne villige til at ændre livsstil?

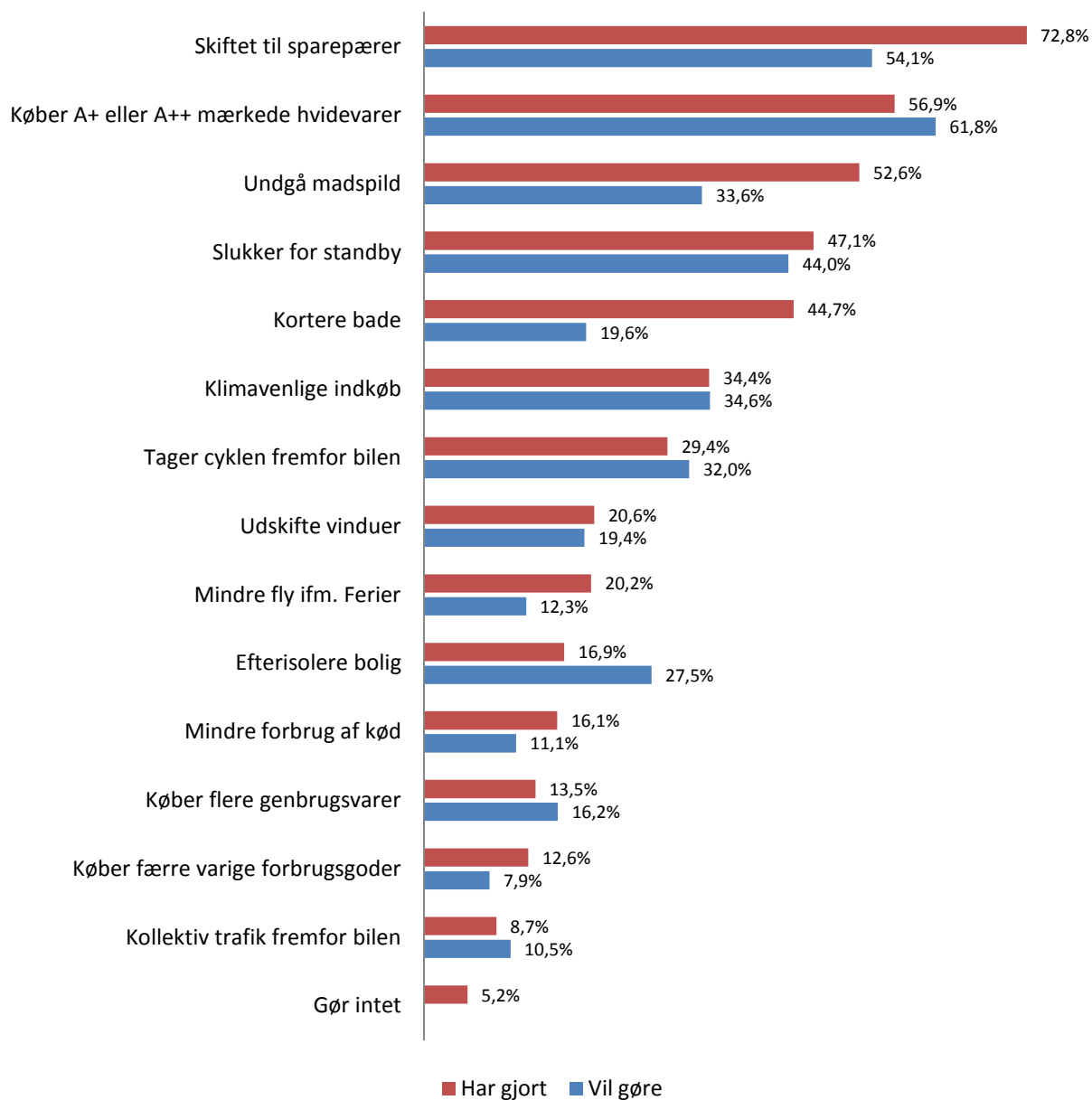
Figur 15b: Er danskerne villige til at ændre livsstil? (18-24-årige)

På spørgsmålet: "Vil du gerne aktivt ændre din livsstil for at udlede mindre klimagas?"

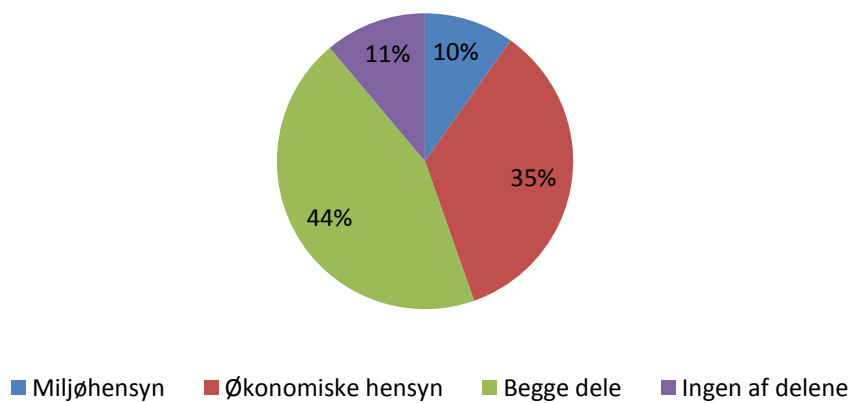

Figur 16: Hvad gør danskerne, og hvad vil danskerne gøre i fremtiden?

På spørgsmålene: "Har du gjort/gør du noget for at nedsætte din egen klimagasudledning?" og "Hvis du skal vælge minimum 1 af nedenstående tiltag til reduktion af klimagasudledning, hvad vil du så helst?" – Vælg maks. 5 svar"

Figur 17: Hvad motiverer befolkningen?

På spørgsmålet: "Hvis du har efterisoleret din bolig, købt lavenergi hvidvarer, undgået brug af standby strøm mv., hvad er da den primære årsag?"